

Participontas e participonts dalla vernissascha dalla FotograVia vegnan beneventai dil president dil Forum cultural Tujetsch, André Schmid.

Ina dallas fotografias vid in baghetg a Rueras.

Ina FotograVia a Rueras

Forum cultural Tujetsch e Museum La Truaisch exponan fotografias veglias

■ (anr/hh) La sonda vargada ei la FotograVia a Rueras vegnida aviarta. Entochen suenter la fiasta dil vitg miez uost san ils visitaders veser leu in tschuppel fotografias da pli baul. «La FotograVia ei ina senda da fotografias per liung dalla Via Vitg a Rueras. Ella muossa fotografias dil vitg da Rueras. Autras stattan en stretg connex cun cultura e historia dil vitg», di il conresponsabel dil project, Tarcisi Hendry. Las pli veglias fotografias dateschan dalla fin dil 19avel tschentaner e la pli giuvna muossa la situaziun dil vitg igl onn 1965. La FotograVia ei vegnida iniziada ed organisada dil Forum cultural Tujetsch e dils responsabels dil Museum La Truaisch a Sedrun. Las fotografias vegnan accumpignadas d'in text informativ ton per romontsch sco per tudestg.

Aschia ademplescha quell'attracziun era ina funcziun turistica durant questa stad. Las fotografias derivan ord ils archivs dil Dicziunari Rumantsch Grischun, igl Archiv cultural Tujetsch, Foto Gross e Gion Giusep Deplaz, Baviera/Selva. Las fotografias e las informaziuns leutier ein da veser a Rueras entochen ils 18 d'ust 2018.

Igl εμπrem document ella FotograVia datescha digl onn 1965. Lu ha la

Ina dallas fotografias muossa l'industria d'antruras a Suloms, ils tetgs tuts cuvretgs cun slondas e cun crappa. La foto dat in'impreschiun dil maletg dil vitg all'entschatta dil 20avel tschentaner. En tschien onns ei succediu in svilup ed ina midada en tuts graus.

gronda midada priu si'entschatta. La Val Tujetsch ei semidada d'ina val purila en ina turistica e moderna. «La construcziun dallas ovras hidraulicas han possibilitau alla vischnaunca denter auter da baghegiar la scola a Rueras igl onn 1959», constatescha Tarcisi Hendry. Las empremas casas novas documenteschan quei

svilup. Pliras fotografias tegnan quen dil menaschi puril d'antruras sco chischners. Ils onns entuorn 1900 dumbrava l'entira val rodund 90 chischners. Mo lu era il fallun da Rueras. «Quel surveva per la cultivaziun dil glin ed aschia era per la produziun dalla teila. Il fallun smaccava e rumpeva las costas dil glin e schava re-

sortir il fil per la teila. L'entira cultivaziun dil glin schischeva per gronda part els mauns dalla dunnas tuatschinas», relata la tabla d'informaziun da quella fotografia. In'ulteriura interessanta fotografia dat ina survesta enviars la Pulanera e Val Mila. «Ins s'imagina la via dallas duas grondas lavinas, la sgarscheivla digl onn 1749 cun 64 morts e lu quella digl onn 1817 cun 28 morts», constatescha Tarcisi Hendry. Cull'ustanza ei vegniu empruau da menar la lavina naven dil vitg. Vi Suloms, ils suloms dil vitg vegl, ei restau mo ina casa dall'industria che duvra l'aua dalla Val Mila.

Vernissascha la sonda

La vernissascha, respectivamein l'avertura dalla FotograVia, ha giu liug la sonda sera en preschientscha da 25 persunas. Ella ei vegnida enramada dil sunatiba Ignazi Monn. Suenter ils plaids da beinvegni dil president dil Forum cultural Tujetsch, André Schmid ed entginas informaziuns entras il coordinatur dalla FotograVia, Tarcisi Hendry, han ils presents giu la caschun da prender investa sco emprems da quella biala ed interessanta purschida.

Las informaziuns pertuccont mintga fotografia han procurau per interessantas

discussions denter las participontas ed ils participonts. Cun in puschnu surviu dil vischinadi da Rueras ei la vernissascha vegnida terminada e la senda surdada uffizialmein a siu intent.

Las duas instituziuns organisontas dalla FotograVia han cooperau entginas ga ils davos onns. Il Forum cultural Tujetsch ei vegniu fundaus igl onn 1997 cun la finamira da tgirar la cultura e sensibilar la populaziun pils fatgs culturals. Quei ei succediu entochen oz oravontut cun differents arranschaments sco vernissaschas, la notg da film ni il di dil museum. Il forum ei denton era s'engaschaus grondamein en favur dalla sanaziun e reconstrucziun dil casti da Putnengia a Dieni.

Actualmein sefatschenta l'unium dalla realizaziun d'in archiv cultural. Il Museum La Truaisch a Sedrun ei il museum dalla val e muossa cultura e historia da quella sco era ina bellezza collecziun da mineralias dalla val. Dapi 1986 sesanfla el en ina casa crap eregida 1899. Mintg'onn organieschan ils responsabels pil museum in'exposiziun speciala, uonn cun fotografias dad Ervin Monn. La collecziun exponida ella sala all'entrada el museum muossa la diversidad da fauna e flora ella Val Tujetsch.